

LBRIS

We know
books

H.E. Bates

*Ușor bătea vântul
spre Franța*

editura rao

Sub razele lunii, Alpii se asemănau uneori cu încrețiturile unor haine boțite. Văile de promoroacă erau când umbrite, când albe ca scrobeala, în strălucirea rece a lunii pline; apoi, până departe, cât puteai cuprinde cu ochii, piscurile înzăpezite alunecau și sclipeau ca spuma apelor turburi. Franklin își amintea că undeva – acolo jos –, în timp de pace, așteptase la Domo d'ossola trenul spre Anglia.

El duse la gură aparatul de comunicație – care se uscaseră după atâtea ceasuri de zbor deasupra Franței, deasupra Alpilor și Italiei – și-și chemă echipajul.

– O pornim spre Franța, zise el. Aveți ceva de spus?

– Mi-e dor de casă! spuse sergentul tunar. Acolo aș vrea să plec, până nu mor de plictisală. În ce an suntem?

– Noi suntem Hannibal și trecem Alpii, spuse Sandy. E anul 218 înainte de Hristos.

– S-ar putea să fie, spuse Godwin, lui Connie îi merge bine. Stă cuminte și dă răbdare.

– La dracu'! exclamă O'Connor, acum mor de nerăbdare.

Franklin ascultă cam plictisit ceea ce vorbea echipajul. Creierul îi era amorțit de oboseală. Era luna august și zierele începuseră din nou să agite ușor cuvântul ofensivă. Asta nu însemna mare lucru pentru el.

Ofensiva împotriva Germaniei începuse într-o iarnă și continuase, cu oarecare întreruperi cauzate de vremea rea, până în cea de-a treia vară a războiului.

Vânturile nu încetaseră și, cum lucrurile nu mergeau deloc bine în Egipt, păruse că nu va mai veni vară și pretutindeni oamenii erau irascibili. Acum, când ziarele vorbeau despre o nouă evoluție în desfășurarea războiului, simțea că și pe el îl părăsise răbdarea. Dacă ar zbura până în octombrie, înseamnă că va fi luat parte activă la operațiuni timp de un an de zile, cu același echipaj, în afară doar de Sanders, radiofonistul, care li se alăturase la sfârșitul primăverii. Ar fi împlinit primele trei sute de ore. De la primele zboruri peste Bremen, când, ca să nu simtă greață, își strânsese atât de tare centironul, că-l tăia la stomac, ca un cuțit fierbinte și ascuțit – și până la noile călătorii lungi spre Italia pe care le începuse, acum la sfârșitul verii – nu i se părea că zbura de prea multă vreme. Dar și raidurile acestea extrem de lungi de deasupra întinderilor monotone întunecate ale Franței, mărețe, pe deasupra Alpilor, deocamdată lipsite de evenimente violente peste Italia, începuseră să i se pară mai lungi decât toate orele lui de zbor la un loc. În primele raiduri, învățase foarte repede să zboare relaxat și să-și controleze gândurile, astfel încât să nu privească niciodată înainte, dincolo de următorul moment de întuneric. Învățase să nu se gândească înainte de vreme la tirul antiaerian sau la reflecțiile, niciodată să nu se lase cuprins de groaza obiectivului și nici de neliniște la gândul zborului lung spre casă. În felul acesta, raidurile nu păreau lungi; infernul se împărțise în părțile suportabile. Acum începea să-l îngrijoreze oboseala.

Își dădea seama în același timp că dedesubt Alpii se îndepărtau foarte repede. Întinderile încrețite de zăpadă, care păreau nesfârșite, erau întrerupte spre Nord de umbre întunecate de munți mai mici, sub linia de zăpadă, asemenea unui cer senin care se întunecă în depărtare cu nori de furtună. Se bucura de această schimbare. Acești munți începeau să semene în lumina lunii cu o scoarță bătrână, zbârcită și cenușie, în timp ce avionul zbura repede în direcția lor. Din pricina luminii puternice, albe și limpezi, i se păru că vede câmpia franceză. Privind schimbările de peisaj pe care mai mult le simțea, căuta să

gonească oboseala care punea încet stăpânire pe creierul lui. În câteva clipe, amândouă senzațiile se contopiră. Ochii și creierul se zbăteau împotriva epuizării, în timp ce băjbăiau după orizonturi noi dincolo de ultimul șir de munți.

Se scutură din toropeală și începu să se gândească din nou la echipaj. Acum toți tăceau; nici el nu avea chef de vorbă. Își lua foarte în serios misiunea de a transporta cu avionul patru oameni pe deasupra teritoriilor inamice. Într-un an, afecțiunea lui pentru cei patru devenise mai profundă. Acum cântărea acest sentiment, nu atât pentru ceea ce însemnau ei, cât din pricina temerilor pentru schimbările pe care le putea aduce lipsa unuia dintre ei. Toți patru erau sergenți. Nici unul dintre ei nu-i spusese vreodată „domnule“ și el nu se gândea niciodată la deosebiriile dintre ei, fie de serviciu, fie sociale. În jachetele de zbor, deosebirile de pe pământ dispăreau. De la început, înțelesese că mai curând el, fiind singurul ofițer, trebuia să se apropie de băieți, decât să aștepte ca aceștia, patru la număr și toți egali în grad, să vină la dânsul. Era lucru mare să fii acceptat de sergenți – să-ți dai seama cum încrederea lor în tine crește pe zi ce trece. Aceasta îl făcea să simtă ceva mai mult decât teamă; avea conștiința fermă, neexprimată vreodată, că, dacă li s-ar fi întâmplat ceva, ar fi rămas împreună, oricare ar fi fost sfârșitul, până în ultima clipă.

Munții din depărtare deveniseră acum munții de dedesubtul lor – înalți, albaștri și zbârciți. Aripa Wellingtonului părea că-i retează ca lama neagră și strălucitoare a unei securi uriașe. După ce le tăia vârfurile și rămâneau în urmă, locul lor era luat de năvala netedă, înainte și înapoi, a pământului, care de la înălțimea aceea și în lumina moartă a lunii nu părea să aibă mai multă viață decât o hartă în relief așezată pe o masă. În timp ce Franklin privea peisajul, simți din nou cum plictiseala la locul oboselii; se uită la ceas și fu uimit că e mai devreme decât crezuse. Era ora două fără zece minute.

– Ceasul meu trebuie să fie stricat, spuse el în aparatul de comunicație. Cât e ceasul?

Unul după altul, cei patru sergenți îi spuseră ora. Sandy număra în gând secunde, până la un minut. „Cinci, șase, șapte, opt, nouă“. Franklin întoarse automat minutarele, schimbând timpul cu mai puțin de trei secunde. Toate ceasurile arătau orele două fără zece. Le mulțumi; apoi îl auzi pe Taylor, în carlinga dinapoi, spunând că încă mai putea să vadă Alpii, care erau minunați de acolo. Acum luna cobora puțin și lumina pe care o aruncase până atunci peste piscurile înzăpezite scăzuse și avea reflexe de chihlimbar. În această strălucire slabă, dar mai frumoasă, distanțele către Nord se scurtau. Încă o bucată de vreme, Franța păru o țară alcătuită din pătrățele gălbui și doimoale, ascunse vederii de ambele aripi ale avionului; apoi veneau în față iarăși munți, nu prea înalți, însă tăiați abrupt de umbra care cădea din colțul opus al lunii. Nu cunoștea încă drumul spre Italia, așa cum cunoștea drumurile spre Bremen și Köln și nici nu știa ce munți puteau fi aceia. Și-i amintea vag dintr-o altă călătorie, făcută cu zece zile înainte, și-și făcea socoteala, după ei, că se găsește în inima Franței. Apoi socoti că ar putea fi acasă pe la patru.

Munții rămăseseră în urmă, și monotonia unor noi întinderi plate din nordul Franței îi chinuia creierul și-l trăgea la somn, când un motor începu să nu mai funcționeze cum trebuie – era ca și cum ar fi scuiat ceva cu violență – și să piardă din greutate. Întregul aparat se aplecă înainte și porni să alunece pe o rână, în jos. Zborul orizontal al aripilor, care se păstrase atâta vreme, se modifică într-o secundă. Violența coborârii îi luă prin surprindere. Pierdu vreo cinci sute de picioare până ce izbuti să reacționeze conștient și să ia vreo măsură. Atât nedumerirea lui, cât și strigătele de uimire ale echipajului prin tubul de comunicație nu dăinuiră decât o secundă sau două. Șocul îi alungă teama trezindu-l în așa fel, încât putu să gândească limpede și iute. În momentul în care realizează ce se întâmplă, cu o secundă înainte ca mâinile și picioarele lui să înceapă să facă obișnuitele mișcări instinctive, simți cum întregul avion se ridică, se clatină într-un fel de mișcare uriașă și-și recapătă

din nou echilibrul. Acestea se petrecură atât de brusc, încât preț de o clipă avu sentimentul că nu putea să fi fost altceva decât un gol de aer și că acum totul era iarăși bine. Apoi, simți mai mult decât auzi – și mai curând instinctiv decât conștient – că zgomotul motorului se schimbase. Păru deodată că devine mai înfundat.

– Dumnezeule, Frankie, spuse O'Connor. Ce s-a întâmplat? Ce dracu' s-a-ntâmplat?

O secundă sau două, toți vorbiră în același timp. Erau nervoși din pricina șocului. El nu-i auzea. Asculta numai zgomotul motoarelor: de fapt, acum o știa bine: zgomotul unuia singur. Pricepea că motorul se stricase.

– Doamne, ce-a fost? spuse Taylor. Parcă ar fi o explozie într-o catapultă.

Franklin nu îi răspunse. Cauzele celor întâmplate, cauzele care îi trecuseră limpede prin minte se întorceau acum în ordine inversă, mai încet, mai limpede și mai puternic. Simțea cum mâinile îi asudă ușor pe volan. O parte a creierului său se lupta să accepte cauzele ușoare, iar cealaltă parte le respingea. El încerca să explice cele întâmplate printr-o neatenție; desigur, își zicea el, nu putea fi vorba despre o supraîncălzire, nu putea fi urmarea întârziată a tirului, deoarece armamentul italian fusese prea ușor ca să-i atingă. Încerca să creadă că putea să fie unul dintre acele mici accidente inexplicabile și fără cauze în aparență, care pot atinge dintr-odată orice aparat; în final, temerile și motivele pe care le găsea el fură deodată concluzionate de glasul lui Sandy.

– Poți avea același rezultat, rupând o elice, șefule, spuse el.

Franklin tăcu preț de câteva clipe. Studie altimetrul și vitezometrul. Viteza aerului scăzuse și cobora pe cadran în salturi neregulate. Altimetrul arăta ceva mai puțin de șaisprezece mii. Scădea în timp ce se uita la el. În acele câteva clipe, situația se limpezi în sfârșit, nelăsând nici o umbră de îndoială. Se aflau la o altitudine suficientă, așa că nu se temea. Aveau să mai piardă din înălțime, însă el nădăjduia ca zborul să se echilibreze și că

toate vor trece peste o bucată de vreme. Foarte liniștit, respinse mai întâi ideea de a se înapoia și apoi pe aceea de a sări afară. Pe când lua în acele puține clipe toate hotărârile, se simțea foarte singur și, în sfârșit, încrezător. Dacă îl mai încercă un simțământ la fel de puternic, acela fu o străfulgerare de mânie: mânie pentru o cauză care era peste puterile lui – poate și dincolo de înțelegerea sa și care i-ar putea afecta și schimba viața în mod violent, catastrofal.

Altimetrul scăzuse, sub cincisprezece mii, când vorbi din nou echipajului său.

– Elicea e de vină! spuse el.

– Păi, pentru numele lui Dumnezeu, zise O'Connor. Așa, dintr-odată?

– Așa, dintr-odată, spuse el, și n-avem încotro.

Mai întâi nu răspunseră. Înțelese clipa aceea de tăcere. Era felul în care își arătase încrederea pe care o aveau cu toții în el și care nu trebuia să mai fie exprimată în gura mare. Uitase cu totul Alpii, lumina lunii, plictiseala și chiar elicea. Tot ce conta erau câteva clipe din viitorul imediat. Acestea erau o frântură, un vid în viețile lor; era treaba lui să-i scoată din impas. Ei așteptau să-l audă vorbind.

– Ascultați, spuse el. Voi ateriza în cinci sau zece minute. Cam pe unde suntem, Sandy?

– Cam la vest-nord-vest de Munții Vosgi. La sud de Paris.

– Zona ocupată sau neocupată?

– Dacă nu te vei întoarce, va fi ocupată. Nu sunt sigur de linie.

– Ce-are a face? spuse O'Connor. Toți sunt niște ticăloși.

– Ești pe cale să afli lucrul ăsta, spuse Franklin.

Apoi continuă să le explice calm ce trebuiau să facă, privind în același timp și indicatorul de înălțime, și pe cel de viteză. Situația în clipele acelea – pe când amintea echipajului de hărți, rații de mâncare și amănunte de aterizare – nu părea nici un moment disperată.

– Nu vă pripiți, îi îndemnă el. Dacă se întâmplă cuiva ceva, faceți tot ce puteți pentru el. Îndepărtați plăcuțele de identificare. Distrugeți avionul pe cât puteți și apoi porniți-o la drum. Îndreptați-vă către sud-vest. Umblați noaptea și treceți prin orașe după asfințit. Nu uitați ce v-am spus. E în ordine?

– În ordine! îi răspunseră ei unul câte unul. În ordine!

– În ordine! spuse el. Împachetați-vă lucrurile și pregătiți-vă pentru aterizare.

Suprafața pământului în lumina lunii începea să arate limpede părți galbene, cenușii și albe de intersecții drepte de drum, în timp ce Wellingtonul o pornea cu botul în jos. Pământul părea peste tot neted și potrivit pentru o aterizare ușoară, poate din pricina colțului umbrat al lunii care apunea. Pe când cobora, zări ici și colo cubul alb și negru al vreunei case scăldat de razele lunii. Peisajul tranzitoriu încetă de a mai fi mort. Devenea real și viu, cu drumuri, câmpii și case, și pe alocuri – pe când cobora și mai jos, putea chiar desluși pe câmpiile mai albe înșiruiți snopii de grâu.

Ajunse într-un ținut, unde vedea luna la dreapta lui, joasă și de un auriu strălucitor. Viteza scăzuse mai mult decât ar fi vrut el, însă peisajul gălbui părea că se repede oblic spre el. Coadă nu prea cobora bine; el apăsă cu toată puterea picioarelor lui pe pelonier până ce, în sfârșit, știu că ajunsese cu bine jos, – în timp ce copacii se târau parcă sub el, ca niște fragmente de la naufragiu smulse de o tornadă. Apoi văzu înaintea lui întinderile netede de pământ, minunat de dreptunghiulare, fără nici o piedică, și lucioase ca asfaltul, pe care le căutase tot timpul. Tot ceea ce se petrecuse și se petrecea în clipa aceea era limpede, simplu și bine. Pământul se ridica spre el foarte repede și, după primele clipe de scuturători din pricina contactului, avionul se găsea în siguranță. Dar, după o secundă, își dădu seama că ceva nu era în regulă. Solul era prea moale și preț de câteva clipe luna sări ca nebună pe cer. Wellingtonul se dădu peste cap și Franklin nu-l putu opri. Era conștient că fusese azvârlit înaintea cu violență și simți un nod în stomac, care se ridica și năvălea

pe gură, acru, amestecat cu gust de petrol și ulei. El auzi parcă zgomotul năprasnic al omenirii întregi care se prăvălea peste el, explodându-i în creier, și brațele lui desprinse de pe manșă, se repezără cu putere în sus. Timp de o clipă, i se păru că totul se întunecă; apoi luna, repezindu-se spre el cu toată puterea, se lovi de ochii lui și-l trezi cu brutalitate, într-un moment de spaimă nebună. Atunci își ridică mâinile. Simți că brațul stâng cu puteri slăbite lovește ceva ascuțit.

Apoi luna îi fășni din nou în față, cu niște cioburi însânge-rate și sticloase – pentru ca dincolo de clipa aceasta să nu-și mai amintească de nimic.

Când deschise ochii, luna strălucea drept în fața lui. Jacheta de zbor mirosea a vomă; el simțea, într-un chip dureros, bătăile motoarelor avionului, care ciocăneau și scrâșneau în brațul lui stâng. Brațul acesta era umed și cald. Loviturile groaznice ale motoarelor zvâcnind în artere păreau că în cele din urmă aveau să-i desprindă brațul de umăr.

– E-n regulă, Frankie, spuse Sandy.

El nu putea să răspundă. Știa că stă culcat pe spate. Putea să vadă capul lui Sandy mișcându-se în lumina lunii. Îl întrebă ce se întâmplase cu ceilalți.

– Sunt bine, spuse Sandy. Toată lumea e bine.

– Ce s-a întâmplat?

– Totul a mers minunat, numai că solul era prea moale. Am capotat și ne-am dat peste cap. Asta-i tot. Suntem într-un fel de mlaștină.

Zvâcnirea motoarelor începea să devină mai puternică, împingându-i îngrozitor de dureros încheietura brațului; pe măsură ce-și revenea în fire. Buzele lui erau albe și fața suptă și rece ca gheața.

– Unde sunt ceilalți?

– Sunt în avion, răspunse Sandy. Adună lucrurile. Ce să facem? Să-i dăm foc aparatului?

– Nu știu. Nu cred.

– Tot ținutul trebuie să ne fi văzut când am coborât. Bineînțeles, regiunea e locuită. Poate c-am avut noroc să aterizăm în mlaștina asta. Ți-e bine?

– Doamne, spuse el. Nu știu. | We know
 Durerea din braț îi sleia din ce în ce mai mult puterile. Se simțea tras în jos, neputincios, în timp ce o negură rece și umedă cobora peste el. Scormoni pământul cu unghiile brațului său liber și făcu o sforțare mare, așa rece și slab cum era, să-și păstreze licărirea de cunoștință.

– Doamne, brațul meu!

– Am să-ți scot jacheta. Întoarce-te puțin! spuse Sandy. Poți?

Se întoarse pe dreapta, și Sandy deschise fermoarul jachetei Irwin. Trase mâneca dreaptă și apoi Sandy o apucă pe cea stângă și o trase încet în jos. Durerea pricinuită de această ușoară mișcare se urcă până la umăr, zvâcnind împotriva valului de sânge care se scurgea până atinse încheietura. Mâneca ieșea încet și odată cu ea se reîntorceau în brațul eliberat durerea – sângele –, tot răul. Preț de o clipă, se simți atât de slab, încât nici măcar nu avu putere să privească luna. În schimb, privirea-i căzu pe brațul lui. Și atunci, în timp ce-i scotea jacheta, văzu năvălind șuvoiul propriului sânge, urât și gros, țâșnind neregulat, din rană.

– Dumnezeu mare! exclamă Sandy. Poți s-o ții în sus? Poți s-o ridici? Mă duc să caut un garou.

El își ridică mâna, apoi o mișcă din încheietură, însă nu se văzu nici o deosebire. Scurgerea de sânge se schimba, dar nu scădea. Durerea-i storcea și-i măcina tot brațul de la umăr până în vârful unghiilor.

Deodată, simți apăsarea degetelor groase ale lui Sandy pe braț. Cele două degete erau mari și puternice la prima apăsare. Apoi, pe măsură ce apăsau, simți că valul de sânge scade. El se gândea la o eprubetă pusă la flacără. Lichidul se urcă în eprubetă și pe urmă, când dai flacăra la o parte, lichidul scade deodată și se potolește.

Aluneca din nou pe povârnișul rece și negru, când îl auzi pe Sandy vorbind. În tot acest timp, nu văzuse avionul. Acum când Sandy îl chema pe O'Connor în șoaptă și când auzi răspunsul lui O'Connor de la câteva picioare depărtate,

înțelese că Wellingtonul se găsea în spatele lui. Îl auzi pe Sandy spunând ceva despre cutia de prim ajutor și apoi îl văzu pe O'Connor în lumina lunii. Auzi cum se deschide capacul cutiei de prim ajutor; apoi O'Connor îi apăsă garoul pe braț. În cele câteva clipe nelămurite care urmau, nu-și aminti decât de strănsoarea acestuia, înfigându-i-se în carne; curând, simți că parcă nu mai avea braț dincolo de cot.

– E-n regulă, Frankie, spuse O'Connor. S-a oprit.

El încercă să articuleze un cuvânt, însă era ca și cum se rupsesse ceva între limbă – fără sânge și încă rece – și creierul lui.

„E al dracului de rău“, gândi el. Încercă să se ridice. Prea slab ca să-și salte capul, se lăsă pe spate și închise ochii; deodată, primejdia momentului, faptul că avionul nu era distrus, parașutele, situația lor îl izbiră cu putere înspăimântătoare.

– Sandy, zise el. Sandy. Trebuie să plecăm.

– Poți să te miști?

– Nu știu. Cred că, dacă m-ați ridica, aș putea. Ce s-a întâmplat cu avionul? Ar trebui să ascundeți parașutele.

– Taylor și Goddy fac asta. Au terminat aproape.

– Ce fac?

– Rezolvă problema. Încearcă să ascundă parașutele.

– De când suntem aici?

– De vreo jumătate de oră. Poate ceva mai mult.

– Dar, Sfinte Dumnezeule, spuse el, orice clipă poate să ne coste scump. Trebuie să ne mișcăm de aici. Trebuie!

– Bine, zise Sandy, de îndată ce te vei simți în stare să umbli.

El știa că asta era lucrul cel mai important. Într-un fel sau altul, trebuia să se îndepărteze de locul acela. Luna lucea încă prea tare și își dădea seama că în acea clipă totul era împotriva lor. Soarta lor atârna de el, dacă se va putea mișca.

– Ridicați-mă, șopti el.

– Țin eu brațul, spuse O'Connor. Te țin bine.

Se ridică sprijinit de amândoi. Stătu în picioare, dar simți numaidecât că, dacă i-ar da drumul, ar cădea. Trupul lui parcă era gol pe dinăuntru. Era golit de sânge, de căldură, de orice